

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
de heer M.J van Rijn
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Woerden, 1 september 2017

Onderwerp : internetconsultatie Tabaks- en rookwarenbesluit
Contact : 0348 489 423 / j.kant@khn.nl

Geachte heer Van Rijn,

Op 6 juli is het concept van het *Besluit houdende wijziging van het Tabaks- en rookwarenbesluit* voor internetconsultatie open gesteld.

Graag maakt Koninklijke Horeca Nederland van de gelegenheid gebruik om haar mening over het concept-besluit kenbaar te maken.

Visie van KHN op het Nederlandse Tabaksbeleid in zijn algemeenheid

Het Nederlandse tabaksbeleid is onder andere gericht op het voorkomen dat jongeren beginnen met roken, het beschermen van omstanders tegen meeroken en het ondersteunen van rokers die willen stoppen met roken. KHN kan zich vinden in dat beleid.

Kijken we naar het tabaksbeleid voor zover dat in de uitvoering de horeca direct raakt, specifiek het rookverbod in de horeca en de regels met betrekking tot rookruimten en op terrassen, dan is KHN blij dat zich, na de eerste jaren van onrust rondom het rookverbod in de horeca, sinds 2015 een duidelijke kentering heeft voltrokken. Inmiddels is het namelijk zo dat de naleving van het rookverbod ook in die delen van de horeca waar de naleving aanvankelijk laag was zich inmiddels op nagenoeg het zelfde niveau bevindt als de andere delen van de horeca. Met andere woorden, er is acceptatie voor het rookverbod in de horeca zoals dat op dit moment is vorm gegeven. Roken in de horeca is verboden, met uitzondering van rookruimten en op terrassen. De regels zijn helder en duidelijk, de handhaving van de NVWA is helder en duidelijk.

Opmerkingen van KHN ten aanzien van het voor internetconsultatie opengestelde concept van het Besluit houdende wijziging van het Tabaks- en rookwarenbesluit

KHN heeft twee punten van kritiek:

- Draagt het 'zelfbedieningsverbod' wel bij aan het beoogde doel?
- Onduidelijkheid over de strekking van het 'zelfbedieningsverbod' voor verkoop van sigaretten in de horeca

Deze punten lichten we hieronder nader toe.

www.khn.nl

Koninklijke Horeca Nederland

Postbus 566
3440 AN Woerden
Pelmolenlaan 10
3447 GW Woerden

T 0348 489 489
F 0348 489 400
info@khn.nl

Draagt het 'zelfbedieningsverbod' wel bij aan het beoogde doel?

In het voorgestelde artikel 5.3 lid 1 is opgenomen dat het verboden is tabaksproducten te verkopen zonder tussenkomst van een verstrekende persoon. Het zogenaamde 'zelfbedieningsverbod'.

Hoewel de tabaksautomaat als zodanig niet expliciet wordt verboden (dat het niet expliciet wordt verboden staat ook in de nota van toelichting) betekent het 'zelfbedieningsverbod' de facto vrijwel een verbod op tabaksautomaten.

Uit de toelichting op het besluit blijkt dat het doel van de nieuwe regel met name is gelegen in het voorkomen dat jongeren gaan roken. Specifiek ten aanzien van tabaksautomaten wordt gesteld dat deze vorm van zelfbediening de aanschaf van rookwaren (te) aantrekkelijk en laagdrempelig maakt.

KHN vraagt zich af of een zelfbedieningsverbod daadwerkelijk een bijdrage gaat leveren aan het beoogde doel.

In de horeca wordt slechts zo'n 5 % verkocht van alle sigaretten die in heel Nederland op jaarbasis worden verkocht (volgens opgave van de leveranciers van automaten die is terug te vinden in de berichtgeving rond het conceptbesluit). Het grootste deel daarvan wordt wel verkocht via automaten.

Van de 14/15-jarigen rookt 3% op dit moment, terwijl 11% het afgelopen jaar heeft gerookt. Bij de 16/17-jarigen rookt 11% op dit moment en heeft 25% het afgelopen jaar gerookt. Slechts 2% van de 14/15-jarigen koopt zelf wel eens sigaretten, bij 16/17-jarigen is dat percentage 9%. Het merendeel (75%) van de jongeren die roken of het afgelopen jaar hebben gerookt, geeft aan nooit sigaretten of shag voor zichzelf te kopen. Jongeren die wel roken of het afgelopen jaar hebben gerookt maar niet zelf sigaretten of shag kopen, krijgen hun tabaksproducten met name van vrienden (79%) (*Monitor kopen tabak door jongeren 2016, IntraVal in opdracht van NVWA*).

KHN vraagt zich af welke bijdrage een de facto verkoopverbod via automaten gaat bijdragen aan het doel. Slechts een klein deel van de sigaretten wordt verkocht via automaten, jongeren kopen nauwelijks sigaretten zelf en komen immers aan sigaretten via vrienden. Dat laatste, jongeren onder de 18 krijgen de tabaksproducten van hun vrienden, ga je via een zelfbedieningsverbod zelfs helemaal niet oplossen.

Overigens is het ook nu al niet zo dat sigaretten zomaar laagdrempelig kunnen worden gekocht uit een automaat.

De automaat moet vergrendeld zijn en in het zicht van de verstrekker staan. Ontgrendeling kan pas plaats vinden nadat de leeftijd van de koper is gecheckt (tenzij de koper overduidelijk oud genoeg is). Ontgrendeling gebeurt hetzij door een afstandsbediening hetzij door de koper een zogenaamde agecoin te verschaffen. Er is dus in de huidige praktijk feitelijk al sprake van tussenkomst door een persoon.

Ten slotte merkt KHN nog op dat een groot deel van de leveranciers van sigarettenautomaten de bestaande automaten versneld aan het voorzien is van zogenaamde ID-readers. Daarmee is directe verkoop aan iemand onder de 18 nog moeilijker geworden.

Samenvattend: dat ook de tabaksautomaten onderhevig zullen zijn aan een uitstalverbod is nog logisch. Een de facto verbod op tabaksautomaten draagt volgens KHN zeer weinig bij aan het beoogde doel.

Onduidelijkheid over de strekking van het 'zelfbedieningsverbod' voor verkoop van sigaretten in de horeca

Op 5 juli opende de berichtgeving van de NOS over de voor internetconsultatie opengestelde besluiten met de zin *De verkoop van sigaretten in de horeca wordt verboden*.

Uit navraag bij de woordvoering van uw ministerie bleek dat men daar van mening is dat de concept-besluiten niet alleen een verbod op zelfbediening zouden betreffen maar ook een 'totaalverbod' op verkoop van tabaksproducten in de horeca. Ook verkoop door personeel 'vanachter de bar' en met inachtneming van het uitstalverbod zou dus straks niet meer kunnen.

We hebben per mail uitvraag gedaan over deze onduidelijkheid bij de bewuste beleidsambtenaar maar daar tot op heden geen reactie op gehad.

In uw brief aan de kamer bij het concept-besluit plus de nota van toelichting wordt niets gezegd over een totaalverbod op verkoop van tabaksproducten in de horeca.

Voor de horeca is het echter van belang dat door u expliciet duidelijkheid wordt verschaft, bij voorkeur in de nota van toelichting.

Overigens is KHN van mening dat het onlogisch zou zijn wanneer de verkoop van sigaretten 'vanachter de bar met inachtneming van het uitstalverbod' in de toekomst niet toegestaan zou zijn in de horeca.

Tot en met heden is de verkoop van sigaretten in een horecabedrijf, ook wanneer zij beschikt over een Drank- en Horecawetvergunning, toegestaan. Op dit moment zowel via sigarettenautomaten als 'vanachter de bar'. Op de site van de NVWA, de toezichthouder op de tabaksregelgeving, stond op 7 juli 2017 letterlijk de volgende tekst in een lijst van Vragen en Antwoorden:

*Mag ik sigaretten (en andere tabakswaar) verkopen van achter de bar?
In horecagelegenheden mag u tabaksproducten en aanverwante producten vanachter uw bar verkopen. Daarbij gelden wel aanvullende eisen. Zo mag er geen reclame voor tabaksproducten, elektronische sigaretten en navulverpakkingen worden gemaakt en moeten de producten zeer terughoudend en sober worden gepresenteerd. Het is dus niet toegestaan deze producten te presenteren in bijvoorbeeld een mooi uitgelicht kastje. Bij de verkoop aan personen die niet onmiskenbaar ouder dan 18 jaar zijn, als u de leeftijd te controleren aan de hand van een geldig identiteitsbewijs.*

Er heeft voor zover ons bekend ook nimmer handhaving plaats gevonden op het feit dat er sigaretten vanachter de bar worden verkocht.

Verkoop van tabaksproducten vanachter de bar, ook in zaken met een DHW-vergunning, is dus nu toegestaan. Vanzelfsprekend geldt het uitstalverbod met ingang van 1 januari 2022 ook voor horeca-gelegenheden en dus ook voor de verkoop 'vanachter de bar'.

Ook om andere redenen zou KHN een totaalverbod voor de verkoop van sigaretten in de horeca zeer onlogisch vinden.

In de horeca komen bij uitstek mensen samen. Mensen die niet roken, maar ook mensen die roken. Zo'n kleine 25% van de mensen in Nederland rookt. Als ondernemers in de gastvrijheidseconomie vinden wij het niet meer dan logisch dat we zowel niet-rokers als rokers gastvrijheid moeten kunnen bieden. We kunnen rokers onder andere faciliteren door een rookruimte in te richten of door het roken op het terras (buiten) toe te staan. Daar hoort wat KHN betreft ook bij dat je je gasten service moet kunnen bieden doordat ze tabaksproducten in de horecazaak kunnen kopen. Het is een stuk serviceverlening dat bij het bieden van gastvrijheid hoort.

Een totaalverbod op verkoop van tabaksproducten in de horeca maar niet bij andere verkooppunten (anders dan speciaalzaken) zou bovendien de merkwaardige situatie opleveren dat bijvoorbeeld sigaretten wel bij een tankstation kunnen worden gekocht terwijl daar omwille van brandveiligheid ab-so-luut niet gerookt mag worden terwijl dan in de horeca geen sigaretten mogen worden verkocht terwijl daar (onder voorwaarden) juist wel mag worden gerookt.

Resumerend

KHN kan zich vinden in een uitstapverbod en een overgangstermijn tot 1 januari 2022. KHN heeft haar bedenkingen bij het verbod op 'zelfbediening'. KHN heeft grote bezwaren tegen een totaalverbod op verkoop van tabaksproducten in de horeca. Expliciete duidelijkheid op het laatste punt is gewenst.

Hoogachtend,

R.F.J.M. Bongenaar
Directeur